

Сергій Легенчук, Дмитро Захаров, Вікторія Гринь, Вікторія Макарович, Габрієлла Лоскоріх

Тягар складності в дотриманні вимог у галузі трансфертного ціноутворення: комп'ютерне оцінювання українського податкового законодавства та його наслідки для бухгалтерського обліку

Законодавство України в галузі трансфертного ціноутворення демонструє значно вищий рівень нормативно-правової складності порівняно з міжнародними стандартами ОЕСР, що створює непропорційне навантаження на систему бухгалтерського обліку та звітності. Мета цього дослідження – кількісно оцінити регуляторний тягар, що виникає через складність українського законодавства про трансфертне ціноутворення, за допомогою обчислювально-лінгвістичного аналізу його алгоритмічних характеристик порівняно з міжнародними стандартами ОЕСР. Методологія дослідження заснована на метриках Халстеда для розрахунку алгоритмічної складності нормативних текстів, що розглядаються як формальні структури з розподілом лексичних одиниць на оператори та операнди. Результати комп'ютерного оцінювання вказують на те, що алгоритмічна складність українських норм трансфертного ціноутворення у 10-37 разів вища за стандарти ОЕСР: індекс складності (L) для статті 39 Податкового кодексу України становить 2,742% проти 0,148% для Настанов ОЕСР з трансфертного ціноутворення, тоді як Закон України № 4536-IX (Верховна Рада України, 2023) демонструє індекс 5,455%, що перевищує міжнародні показники у 37 разів. Така надмірна складність безпосередньо впливає на бухгалтерську практику, що зумовлює потребу в додаткових ресурсах для ведення обліку, підвищення вимог до внутрішнього контролю та зростання ризику помилок у фінансовій звітності. Отримані емпіричні дані свідчать про те, що надмірна алгоритмічна щільність призводить до збільшення витрат бухгалтерських відділів на дотримання вимог, вимагаючи додаткових ресурсів для інтерпретації, документування та внутрішнього контролю. У дослідженні надано кількісні докази, які підтверджують необхідність систематичного спрощення національних правил трансфертного ціноутворення.

Ключові слова: трансфертне ціноутворення, оподаткування, регуляторна політика, Pillar One, Pillar Two

Класифікація JEL: F23, H25, K34, M41



Стаття знаходиться у відкритому доступі і може розповсюджуватися на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International license, що дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії за умови наявності відповідного посилання на оригінальну версію статті.